

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbin!

Demokrasi için tek yol devrim!

Yıl:11, Sayı:282, 8 Mayıs 1985

Emine Engin

Ekonomik temelde güçlü hazırlanmış Nazi Almanyası'na karşı Sovyetlerin kazandığı büyük zafer, partinin kararlı saldırı ve inatçı savunma anlayışının, emekçi halkın derin inanç, eşsiz özveri ve kahramanlığının emperyalist dünyaya karşı zaferidir.

Büyük zafer

I. Dünya Savaşı'yla birlikte Avrupa kıtasını devrimci durum sarmıştı. Ancak oportünizme batmış işçi partileri görevlerini yerine getiremediler ve devrimci durumu devrimlere götüremediler. Savaş sonrasında bazı ülkeler çelişkileri yatıştırmayı başardılar, bazıları, özellikle de savaştan yenik çıkanlar bocalamaya devam ettiler. Derken 1929 krizi patlak verdi. Kriz bütün ülkeleri etkiledi ama zaten bocalamakta olanları daha çok etkiledi.

İtalya'ya faşizm daha 1922'de gelmişti. Almanya ise geç kaldığı için bir türlü sömürgeler edinmemenin sıkıntısı içinde I. Paylaşım Savaşı'na girmiş ama bu savaşta da yenilmişti. Sınıf çelişkilerini yumuşatamıyor, ya faşizm ya devrim ikilemine giderek daha çok yaklaşıyordu. Bir de 1929 krizi bindirdi. Ardından Hitler iktidara geldi. Japonya da Almanya'ya benzer sıkıntılar içindeydi. Orada da azılı gerici bir rejim oluşmuş ve Japonya 1931'de Çin'i işgal etmişti. 1936'da Almanya, İtalya ve Japonya anti-Komintern Paketi diye adlandırdıkları bir anlaşma imzaladılar. Yine 1936'da İspanya'da faşist Franco'ya karşı üç yıl süren iç savaş başladı. Faşizm ile ilk silahlı çatışma olan İspanya İç Savaşı, aynı zamanda yaklaşan daha büyük çatışmanın da habercisiydi.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, daha 1930'ların başında savaşın yaklaşmakta olduğunu gördü. İç ve dış siyasetinde buna uygun önlemler almaya başladı. Ayrıca Komintern'in 1935'de toplanan 7. Kongresi de bu ortama uygun olduğu düşünülen bazı adımlar atmaya çabaladı. Ancak başarılı devrimlerle önü kesilememiş faşizm, gözünü hırs bürümüş bir biçimde saldırmaya hazırlanıyordu.

Saldırı başlıyor

Nazi Almanyası ilk saldırısını Mart 1938'de gerçekleştirdi, Avusturya'yı işgal etti. Nazi Almanyası'na karşı olan öteki Batı devletleri buna kızdılar ama büyük bir hoşgörülle karşıladılar. Bu da yetmiyormuş gibi, Eylül 1938'de Almanya ile Münih'te bir pazarlık yaptılar ve Çekoslovakya'nın bir parçasını Almanya'ya bağışladılar.

Almanya'nın bu ilhaki üzerine, Sovyetler Birliği Çekoslovakya'ya daha önce imzalanmış bir anlaşma gereği yardım önerdi. Ama Çekoslovak hükümeti ka-

Şehirlerden köylerden Parti'nin çağrısına ayaklandı partizan

bul etmedi. SBKP'nin Mart 1939'da toplanan 18. Kongresi, Münih pazarlığını şöyle değerlendirdi: Britanya ve Fransa'nın Hitler'e Çekoslovakya'nın bir parçasını bağışlamadaki amacı, Hitler'e ödün vererek, onun kendilerine

Britanya ile Fransa'nın tutumu yüzünden, bir sonuca bağlanmadan dağıldı. Bu bulaşmamasını, Sovyetler'le uğraşmasını sağlamaktır.

Mart 1939'da Britanya, Fransa ve Sovyetler arasında görüşmeler oldu ve

iki devletin amacı, bir yandan Hitler'i Sovyetler'in üzerine sürerken, öte yandan Sovyetler'i yalnız bırakmaktı.

Sovyetler'in bu durumundan yararlanan Hitler, Sovyetler'e bir saldırmazlık anlaşması önerdi. Hitler'in amacı, Sovyetler'e saldırmadan önce girişeceği ön saldırılarda Sovyetler'i devre dışı tutmaktı. Öte yandan, Sovyetler Birliği de zaman kazanmak zorundaydı. 23 Ağustos 1939'da anlaşma imzalandı. 1 Eylül 1939'da Nazi Almanyası Polonya'ya saldırdı.

Britanya ve Fransa, Çekoslovakya'nın bir parçasını Hitler'e bağışlayarak, Hitler'in kendilerine bulaşmamasını sağlayamayacaklarını, Hitler'in Sovyetler'le imzaladığı anlaşmanın anlamını anlamaya başlamışlardı. 3 Eylül 1939'da Britanya ve Fransa Almanya'ya savaş ilan ettiler. Ama hâlâ Almanya ile Sovyetler'i savaştırıp, kendileri savaşı seyretme umudunu yitirmemişlerdi. Nitekim savaş ilanının ardından somut adımlar pek atılmadı.

Bu durumdan yararlanan Hitler 9 Nisan 1940'da Danimarka'yı, 10 Haziran 1940'da ise Norveç'i işgal etti. Bu arada Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'da çatışmalar sürüyordu. Naziler Mayıs'ta bu ülkelerin işgalini de tamamladılar. Sıra Fransa'daydı.

Haziran 1940'da önce İtalya Fransa'ya savaş ilan etti. Ardından Alman orduları Fransa'ya girdi. Birlikte Almanya'ya savaş açtıkları için Fransa'da bulunan Britanya birlikleri ülkeyi terkettiler. 14 Haziran'da Paris teslim oldu ve 22 Haziran'da Fransa Almanya'ya boyun eğen bir anlaşmaya imza attı.

Bu arada İtalya ile Britanya arasında Kuzey Afrika ve Akdeniz'de çatışmalar oluyordu. İtalya önce Arnavutluk'u, daha sonra ise Yunanistan'ı işgal etmişti. Fransa'nın işgal edilmesinden sonra Uzak Asya'daki bir Fransız kolonisini işgal eden Japonya ise, burayı üs olarak kullanıp Pasifik'te yayılma peşindeydi.

Avrupa'nın önemli bir bölümünü işgal etmiş olan Hitler, Britanya adalarına da saldırılar düzenliyordu. Ancak daha sonra belgelerle saptandı ki, 1940'da Hitler daha henüz Fransa'yı işgal etmekle meşgulken artık ana hedef olan Sovyetler Birliği'ne yönelmeyi gündeme almıştı. Nitekim Aralık 1940'da da Sovyetler Birliği'ne karşı, Barbaros Operasyonu adını taşıyan savaş planını onaylamıştı.

Romanya, Finlandiya, Macaristan ve

Bulgaristan'ı çoktan uydulaştırmış olan Hitler, Nisan 1941'de Yugoslavya'ya ve aynı sıralarda da Yunanistan'a saldırdı. Böylece Sovyetler Birliği'ne saldırının son ön hazırlıkları da tamamlanmıştı. Nazi Almanyası'nın işgalinde ve denetiminde 290 milyonluk bir nüfus ve Avrupa'nın hemen hepsinin askeri ve ekonomik olanakları vardı. Hitler, ardında bir tek Britanya'yı işgal dışı bırakmış, Sovyetler Birliği'ne saldırımdan büyük bölümüyle arkasını garanti altına almış, geniş bir hinterland edinmişti. Nazi Almanyası'nın, uydusu olan ülkelerin ordularını saymadan, yalnızca kendi ordusu 1 Haziran 1941'de 8,5 milyon askerden oluşuyordu.

Faşist Almanya 22 Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçti.

Sovyetler Birliği'nin hazırlıkları

Sovyetler Birliği yaklaşmakta olan savaşa hazırlanmak için 1930'ların başından beri elinden geleni yapıyordu.

Üçüncü beş yıllık plan hızla gerçekleştiriliyor, hedeflerde aşağı yukarı bir yıl önde gidiliyordu. 1930'larda genel olarak endüstri üretimi yılda ortalama %13, özel olarak askeri endüstri üretimi ise yılda ortalama %39 artıyordu. 1930-1931'de Sovyetler Birliği yılda 1911 top, 860 askeri uçak ve 740 tank üretirken, 1938'de 12.687 top, 5469 uçak ve 2270 tank üretmekteydi. Yine de 1940'a gelindiğinde asıl önemli olan Yak-1, Mig-3 ve Pe-2 uçaklarından, sırasıyla 64, 20 ve 2 adet üretilebiliyordu. 1941'de bu sayıların toplamı 2650'ye çıkarıldı. KV ve T-34 tanklarının üretimini ise ancak savaş içinde ihtiyacı karşılayabilecek düzeye çıkabildi.

Yüce Sovyet 1940'da çalışma haftasını günde 8'er saatten 7 güne çıkardı. Ayrıca hammadde vb. ulaşımını kesintisiz sağlamak üzere ek vardiyalar kondu. İzinler kaldırıldı. Ülke çapında harıl harıl bir çalışma sürdürülüyordu.

Askerlik sisteminde de değişiklikler yapıldı: Herkesin askerlik yapması kararlaştırıldı. Ordu ve donanmada general ve amiral rütbeleri getirildi, tek merkezden komuta uygulamasına geçildi. 1939'dan 1941'e kadar Sovyet Silahlı Kuvvetleri sayıca 2.8 kat artırıldı. Bu dönemde 125 yeni tümen oluşturuldu. Ayrıca donanmada, donanma üslerinde de birçok değişiklik yapıldı.

SBKP, savaş yaklaşırken ideolojik propagandayı yoğunlaştırdı. Özellikle haklı ve haksız savaşlar konusunda kafalar açıldı. Hitler Almanyası'na karşı yürütülecek bir savaşın sonuna kadar haklı olduğu anlatıldı. Sovyet halkı buna derin inançla savaşa başladı, büyük özveri gösterdi ve kazandı.

Bu arada Sovyetler Birliği çeşitli uluslararası-diplomatik hazırlıklar da yaptı. Japonya'yla saldırmazlık anlaşması imzalandı ve Moğolistan için de belli güvenceler sağladı. 1939 Kasım'ında Finlandiya ile sınır çatışmaları başladı. Üç ay süren savaştan sonra 1940'da Finlandiya ile bir barış anlaşması imzalandı. Romanya'dan Besarabya geri alındı. Batıda ve Baltık bölgesindeki çeşitli cumhuriyetler SSCB'ye katıldı.

22 Haziran 1941'de faşist Almanya savaş bile ilan etmeden Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçtiğinde Sovyetler Birliği'nin her alanda yoğun hazırlıkları vardı. Buna rağmen, Hitler orduları 4 ay gibi bir zaman içinde Moskova yakınlarına varabildiler. Daha sonraki yıllarda bu, gerek Sovyetler'de, gerek Dünya Komünist Hareketinde çeşitli tartışmalara, hatta "hazırlıksızlık suçlamaları"na (!) yol açtı. Savaş sırasında üstün başarılar göstermiş, Stamenko, Rokosovski gibi Sovyet generallerinin ezici çoğunluğu, böyle suçlamalara gereken yanıtları verirken, partinin, hükümetin ve genel kurmayın o tarihteki tutumu yanında yer aldılar.

Suçlamalardan biri, hazırlıklı olunsaydı ana güçler sınıra yakın tutulurdu biçiminde geliyor. Stamenko bunun

Mareşal Semyon Budyonni

yanlış olduğunu, tam tersine ana güçlerin belli bir derinlikte tutulması gerektiğini söylüyor. Gerçekten de, Hitler'in saldırı planı yıldırım operasyon anlayışına dayanıyordu ve ana güçler belli bir derinlikte tutulmasaydı, faşist orduların Moskova yakınlarına ulaşması 4 ay gibi uzun bir zaman almazdı.

Bir görüşe göre de Sovyet ordusunun askeri eğitimi, savunmayı saldırıya bağışlı kıldığı için başarılı bir savunma yapılamadı. Buna karşı da Stamenko, savunmanın saldırıya bağımlı kılınmasının başarılı savunma için her zaman ana koşul olduğunu belirtiyor, bugün de Kızıl Ordu'nun "kararlı saldırı, inatçı savunma" belgisiyle eğitildiğini söylüyor. Gerçekten de kararlı saldırı ruhuyla eğitilmemiş bir ordu, inatçı savunma yapamaz.

Bir başka görüş, 1941'de saldırı beklenmediğini ve bu nedenle gerekli adımların atılmadığını ileri sürüyor. Yine Stamenko, buna, yanıt vermenin ötesinde biraz da kızmış. Beş ordunun gizlice yeri değiştirilmekteyken, üç filo alarında beklerken, daha bir sürü değişiklik yapılmışken, nasıl gerekli adımlar atılmadı denebilir, diye soruyor. "Zaman darlığı nedeniyle bizi bekleyen görevlerin hepsiyle başedememiş olmamız başka bir sorundur" diyor. (S.M. Shtemenko, *The Soviet General Staff at War — Savaşta Sovyet Genel Kurmayı*, İng. basım, Progress Publishers, Moskova 1970, s.31)

Hazırlıksızlık tartışmasını Stamenko geneliyle çok güzel değerlendiriyor. Hazırlıksızlık eleştirisi yapanların, eleştirdikleri şeyin özünü araştırma zahmetinde bulunmadıklarını, bu yüzden de işleri çorbaya çevirdiklerini yazıyor. "Birbirine benzemeyen kavramlar ve olgular özdeş sayılıyor" diyor. (agy, s.27) Örneğin, diyor, topçu birliklerinin top atışına başlama hazırlığıyla, bütün olarak bir ülkenin ve ordunun güçlü bir düşmana karşı savaş yürütme hazırlığı birbirine özdeş kılınıyor, ve kendi görüşünü şöyle özetliyor:

"Bizim ülkemizde güçlü bir düşmana karşı savaşma potansiyeli var mıydı? Evet, vardı. Ama, 1940'ların başında Sovyetler Birliği'nin ekonomik gerilikten çıkıp, güçlü bir sosyalist ülke olduğunu, kötü niyetlilerden başka kim inkâr edebilir?" (agy, s.28)

Gerçekten de "hazırlıksızlık tartışması" yürütenler, Nazi Almanyası'nın ne denli güçlü bir ekonomik temelde hazırlanmış, ne denli güçlü bir düşman olduğunu unutuyor ve idealist bir tartışma yürütüyorlar. Sovyetler hazırlıklıydı ama yapabileceği teknik, örgütsel hazırlık, ekonomik gelişme düzeyiyle sınırlıydı. Buna rağmen, geri bir ülke, hem üretti, hem savaştı, kendinden daha ileri bir ülkeyi yendi, hatta ezdi geçti. Bu sonuca bakıp, sonunda yendiğine göre ilk başlarda yenilmesinin nedeni hazırlıksızlıktır demek, Sovyetler'in ne denli muazzam enerji harcayarak bu sonuca

Sovyet Genel Kurmay'ından Antonof (oturan) ve Stamenko, bir harekati görüşüyorlar

ulaştığını anlayamamak olur.

Stalingrad zaferi dönüm noktasıdır

Hitler Almanyası neredeyse tüm Avrupa'yı işgal edip, sonra Sovyetler'e savaş açınca, Britanya ve ABD, Hitler'in dünyaya egemen olma hülyalarını daha iyi anladılar ve birşeyler yapmak zorunda kaldılar. Naziler Sovyetler'e saldırdığı gün, Britanya Sovyetler'e her türlü yardımı yapacağını açıkladı. Bir gün sonra da ABD benzeri bir açıklama yaptı. Ardından 14 Ağustos 1941'de, Sovyetler Birliği, ABD ve Britanya arasında Atlantik Belgesi diye bilinen anlaşma imzalandı. Eylül-Ekim 1941'de ise Moskova'da üç ülke temsilcileri bir konferans yaptılar ve karşılıklı yardımları görüştüler.

Bu arada ABD ile Japonya arasında durum gerginleşiyordu. 7 Aralık 1941'de Japonlar Pearl Harbour'a saldırdılar. 11 Aralık 1941'de ise Almanya ABD'ye savaş ilan etti. Böylece ABD de savaşa katıldı. Sovyetler, 26 Mayıs 1942'de Britanya ile, 11 Haziran 1942'de ise ABD ile yeni ve 1941'dekinin yerine geçen birer anlaşma imzaladı.

ABD ve Britanya'nın Sovyetler Birliği'yle anlaşma imzalamaları iyiydi, hoştu ama bu ülkeler Avrupa'da ikinci cepheyi açmaya bir türlü yanaşmadılar. Cephe 1942'de açılacaktı, 1943'e ertelendi, 1943'te de açılmadı, 1944'e ertelendi. Bu

arada ABD ve Britanya, Kuzey Afrika'da ve İtalya'da Nazilere karşı savaşıyorlardı, ancak, savaş boyunca Nazi kara ordusunun %70'i, hava kuvvetlerinin de büyük çoğunluğu Sovyetler'le uğraştı. Yani Hitler'e, ordusunun bu denli büyük parçasını Sovyetler'e musallat etme fırsatı verildi. Avrupa'da ikinci cephe açıldığında Sovyetler savaşı çoktan kazanmıştı. Belki de ikinci cephe bu nedenle açıldı!

Sovyetler Birliği, 1418 gündüz ve gece, yaz kış demeden Hitler ordularıyla cebelleşti. Hitler orduları Moskova'ya yaklaştılar ama bu onların son başarısı oldu. Moskova'dan silah sesleri duyuluyordu, şehir ikide bir bombalanıyordu. Genel Kurmay binası da bombalanınca, Stalin'in başkanlığında Genel Kurmay çalışmalarını Kirov metro istasyonuna aktardı ama Moskova'yı terketmedi. Bu aralarda Genel Kurmay için "yataktaki uyumak" diye bir kavram yoktu. Herkes bir süre bir köşede uyuklayıp, yeniden işine bakıyordu.

Bu koşullarda Ekim Devrimi'nin yıldönümü 7 Kasım 1941'de yine Moskova'da kutlandı. Her yılki gibi resmi geçit oldu. Herkes Kızıl Meydan'daydı. Stalin bir konuşma yaptı ve Sovyet halkı adeta kاپıya dayanmış bu düşmanı yenmeye bir kez daha and içti.

Düşmanın Moskova'ya saldırısı püskürtüldü. Hitler orduları Leningrad'a da saldırıya geçmişler ve şehri ablukaya almışlardı. "Devrimin beşğini faşistlere teslim etmeyiz" belgisiyle, Leningrad

Düşmana karşı demiryoluna mayın yerleştiren genç bir partizan

Aralarında Konev, Jukov ve Rokosovski gibi mareşalların bulunduğu bir grup komutan

Sovyet bayrağı, 1943 Şubatı'nda, Stalingrad yıkıntıları üzerinde zaferle dalgalanıyordu

halkı Hitler ordularını şehre sokmadı. Şehir 1941'den 1944'e dek, 2,5 yıl abluka altında kaldı. Yiyeceği bitti, cephanesi tükendi ama teslim olmadı, kahramanlık destanları yarattı. 7-8 yaşında çocuklar bile örgütlendiler, yağın bombaları patlamadan toplamakla görevlendirildiler. Kışın donan Ladoga gölü üzerinden önceleri gizlice şehre yiyecek ve malzeme taşınyordu. Naziler durumu anlayınca, aynı iş bombardıman altında sürdürüldü.

Nazilerin Moskova'ya ve Leningrad'a girememeleri Sovyetler için çok önemli bir başarıydı ve savaşın genel gidişini iyi yönde etkiledi. Ama asıl Stalingrad'da kazanılan zafer, savaşın gidişini tamamen döndürdü. Stalingrad Muharebesi dönüm noktasıdır.

Hitler orduları 1942'de Stalingrad'a saldırıya geçtiler ve 23 Kasım'da şehri sardılar. Stalingrad önünde üç ay geçgündüz kesintisiz savaş yürüdü. Stalingrad halkıyla el ele, Kızıl Ordu tarihte eşine rastlanmamış bir başarı ile, Hitler'in burada savaşı ordularını 1943 başında yoketti. Faşistler Stalingrad önünde, 100 tümen, yani 1.700.000 asker ve subay, 24.000 top, 3.500 tank ve 4.300 uçak yitirdiler.

Stalingrad zaferi faşistleri şaşkına çevirirken, dünya halklarına yeni bir güç ve enerji kaynağı oldu. Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk'ta faşist işgale karşı baştan beri yiğitçe direnen partizanlar ve kurtuluş savaşçıları çoştular. Buradaki savaşta da bir sıçrama oldu.

Yugoslav Halk Kurtuluş Ordusu 300.000'lik bir güce ulaşır ve ülkenin önemli bir bölümü üzerinde denetim kurarken, Yunanistan'da ELAS, ülkenin üçte ikisini işgalden kurtardı. Arnavutluk'ta da Halk Kurtuluş Ordusu 20.000'lik bir güce ulaştı ve yine ülkenin önemli bölümünü işgalden kurtardı.

Stalingrad yenilgisiyle gerilemeye başlayan faşistlere, ikinci önemli darbe Kursk'da indirildi. Naziler burada da 30 tümen, yani yarım milyon adam yitirdiler. Artık stratejik inisiyatif Sovyetler'in eline geçmişti. Bu temelde, 1943 Ekim'inde Sovyetler, ABD ve Britanya, Moskova'da bir konferans yaptılar. Ardından Kasım-Aralık'ta Tahran Konferansı yapıldı ve Avrupa'da ikinci cephenin 1944'de açılması kararlaştırıldı.

Aynı sıralarda dikkatler Leningrad'da toplanmıştı. Ablukada ilk gedik Ocak 1943'de açılmıştı. Şimdi amaçlanan ablukayı tümünden kırmaktı. Kızıl Ordu, Kızıl Donanma ve Leningrad partizanları birlikte faşistleri sıkıştırdılar ve 12 Şubat 1944'de abluka tümünden kırıldı, faşist ordular buradan da hızla gerilemeye başladılar.

1944 baharında Sovyet orduları SSCB sınırlarına ulaşmışlardı. Artık Nazi ordularını Berlin'e doğru sürüyorlar, Nazi işgaline uğramış tüm ülkeleri kurtarmayı hedefliyorlardı. Bu hedef Stalin'in 1 Mayıs 1944 konuşmasında dünyaya duyurulmuştu.

Büyük zafer yaklaşırken

Sovyet orduları artık zafere doğru ilerliyorlardı. Aynı zamanda Doğu Avrupa ve Balkanlarda işgal altındaki ülkelerin savaşı halklarına doğrudan askeri destek de veriyorlardı. Dünyada hava değişmişti ve bunun sonuçları her alanda gözleniyordu.

Örneğin baştan beri 17 tümenini Sovyet sınırına yığan, Alman savaş gemilerini "ticaret gemisi"(!) adı altında Boğazlar'dan Karadeniz'e geçiren ve Nazi yardakçısı bir siyaset izleyerek savaş dışı kalmayı "başaran" Türkiye'nin tutumunda belli değişimler oluyordu.

Uzakdoğu'da Çin'i ve başka bazı ülkeleri işgal etmiş olan Japonya, Sovyetler'i de işgal etmek için, onun yenilmeye başlamasını bekliyordu. Bu hevesi kursağında kaldığı gibi, Çin halkının yükselen savaşı karşısında gerilemeye başladı.

Nazi ordularını durdurmak için gereken zamanda Avrupa'da ikinci cepheyi açmaya yanaşmayan müttefikler Kızıl Ordu zaferden zafere koştuğca ikinci cephe hazırlığına giriştiler. Öte yandan faşist blokta da kriz belirmeye başladı.

Daha 1943 yazında Mussolini rejimi yıkıldı. İtalyan komünistlerinin önderliğinde, işgalci Nazi ordularına karşı yaygın bir direniş yükselmeye başladı.

Nazi Almanyası Stalingrad yenilgisiyle birlikte sıkıntıya girmeye başlamıştı. Toplu seferberlik ilan edildi. Birbiri ardından yenilgi haberleri geldikçe,

Naziler arasında çelişkiler açığa çıkmaya başladı. En önemlisi, Alman Komünist Partisi Hitler rejimine karşı savaşı yükseltti.

Wilhelm Pieck'in ve Walter Ulbricht'in önderliğinde silahlı anti-faşist çeteler oluşuyordu. Radyo yayını yapıyor ve tüm anti-faşistler, savaş esirleriyle ve toplama kamplarındakilerle birlikte, demokratik bir Almanya için ayaklanmaya çağırılıyordu. Radyodan, "sosyalizmin vatani Sovyetler Birliği bizim gerçek dostumuzdur" diye belgeler yayılıyordu.

Bu arada Nazi yönetimi, Sovyetler Birliği'yle müttefiklerinin arasını açıcı taktiklere de başvurdu. Örneğin İtalya'yı Britanya ve ABD'ye teslim etmek için onlarla özel görüşmeler yapmaya kalkıştı. Sovyetler Birliği'nin uyanık diplomasisiyle bu girişim boşa çıkarıldı. Gerçekte Nazi yönetimi savaşın son anına kadar bu ayır buyur taktiğini izlemeye çalıştı. Ancak Berlin kapılarında girişilecek belirleyici savaştan da umudunu kesmedi, geniş hazırlıklara girişti.

Sovyetler Birliği de zafer sarhoşluğuna hiç kapılmadan Berlin'e ciddi hazırlık yapıyordu. Zafer sarhoşluğu yoktu ama belli bir iç rahatlığı haklı olarak vardı. Savaşın başından beri yılbaşı ilk kez 1944-1945 gecesi kutlandı. Stalin, Moskova'daki Kızıl Ordu sorumlularının, Kremlin'e, savaş boyunca ilk kez dosyalarını almadan gelmelerini istedi. İç savaşın zaferinde büyük payı olmuş

Partizanlar savaş boyunca, kırd kentte düşmana kan kusturdular. Cephe gerisinde Nazi ordularına, Gestapo'ya karşı kahramanlık destanları yarattılar

Sovyet işçileri düşmanı yenmek, biricik varlıkları olan sosyalizmin zaferini sağlamak için yemin ettiler. Proletaryanın bu kararlı, inançlı savaşımı, Sovyet topraklarını Nazi ordularına zindan etti.

Budyonni, bu savaşın da zafere doğru gitmesinin kıvancı içindeydi. İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Togliatti ve eşinin de katıldığı gecede, akordiyon çaldı, kalktı oynadı.

Ve Büyük Zafer

Churchill, Roosevelt'e mektuplar yağıyor, Berlin'i Sovyetler'den önce biz alalım, yoksa Sovyetler'in savaşta belirleyici rolü olmuş gibi (?) görünecek, diyordu. Bu nedenle Stalin, 1945'in Nisan sonunda Berlin'in mutlaka alınmış olması gerektiğini vurguladı. 22 Nisan 1945 Lenin'in de 75. doğum yıldönümüydü. Kızıl Ordu bunun da coşkusuyla hazırlığını yoğunlaştırdı.

Nisan başında saldırı planı hazır. Saldırıya üç cephe katılacaktı. Cephelelerin komutanları Jukov, Konev ve Rokosovski idi. Üç cephe, 19 kara ordusu, 4 tank ordusu ve 4 uçak filosu, 170 piyade ve topçu tümeninden oluşuyordu. Operasyona 2,5 milyon asker ve subay katılıyordu. 41.000 top, 6.300 tank, 7.500 uçak kullanılacaktı.

Cephelerin siyasal büroları da hazırlık yaptı. Partililer, tam saldırı öncesinde Lenin mitingleri örgütlediler. Partiye binlerce yeni katılım oldu. "Sovyet askeri Almanya'da nasıl davranmalıdır" konulu seminerler düzenlendi.

Saldırı, 16 Nisan 1945'de başladı. 26 Nisan'da Berlin ablukaya alınmıştı. Önce teslim ol çağrısı yapıldı. Hitler buna izin vermedi, boş yere kan döktü. Abluka daraltılmaya, artık Berlin'de sokak sokak bina bina savaş yürümeye başladı. 30 Nisan'da Sovyet topçuları Reichstag'a ulaşmışlardı. Aynı gün Nazi Almanyası'nın lideri Adolf Hitler, Mussolini'nin partizanlarca öldürüldüğünü duydu ve intihar etti.

Reichstag'a orak çekiçli kızıl bayrağı çekmek, Alman devletine indirilen darbeyi temsil edecek, büyük anlam taşıyacaktı. Partililerden ve Komsomol üyelerinden oluşan 20 kişilik iki gönüllü gurubu kuruldu. Makov ve Zagitov yönetimindeki guruplar 30 Nisan gecesi bayrağı çekmek üzere binaya girdiler ve Yegerov ve Kantaria adlı çavuşlar, tepeye çıkıp bayrağı çektiler. Binayı koruyan garnizon da iki gün sonra teslim oldu.

Bu arada tüm Berlin'de savaş yürüyordu. Göbbels ve Borman, Sovyet ordularının komutanıyla görüşme istedikler. Görüşmeye gelen general, Hitler'in öldüğünü, yeni bir hükümetin işbaşında olduğunu bildirdi ve ateşkes istedi. Sovyetler, ancak Almanya teslim olursa ateşkesi kabul edebileceklerini belirttiler. General gitti ve ardından yeniden ateş başladı. Berlin 2 Mayıs'ta teslim alındı. 8 Mayıs'ta ise tüm Almanya teslim alındı. Sovyetler Birliği adına, teslim alma

Yugoslav partizanları ve Sovyet askerleri işgalci Nazi ordularına karşı omuz omuz

belgesinin altına imzayı Jukov attı. Böylece 8 Mayıs'ta Avrupa'da savaş son buldu ve 9 Mayıs zafer günü olarak ilan edildi. Zaferi, Stalin Sovyet radyosundan duyurdu!

Sovyet halkı sevinçten sokaklara döküldü. Kaybettiği yakınları için göz yaşlarını içine akıttı, zaferin coşkusuyla güldü. Halk günlerce gecelerce sokakları doldurdu, nerede bir Kızıl Ordu'lu görse ona sarıldı, omuzlara kaldırdı.

24 Mayıs'ta Kremlin'de büyük bir kutlama düzenlendi. 24 Haziran'da ise zafer resmi geçidi yapıldı. Resmi geçidi Mareşal Jukov yönetti, emirleri de Mareşal Rokosovski verdi. Reichstag'ın tepesine kızıl bayrağı çekenler, bayrakla birlikte en önde yürüdüler. Bütün cephelerden, ordulardan, birliklerden temsilciler törene flamalarıyla katıldılar. Nazilerin gamalı haçlı sancaklarından 200'ünü taşıyan birlik Kızıl Meydan'a girdiğinde, nefret dolu bir sessizlik oldu. Sürekli marşlar çalan dev orkestra durdu. Ardından Lenin'in yattığı Mozele'nin önüne atılan sancakların şakırtıları duyuldu. Bunun ardından ise korkunç bir alkış fırtınası koptu.

Resmi geçidin ertesi günü 25 Haziran 1945'de de, Kremlin'de 2500 kişinin çağrılı olduğu bir kutlama yapıldı. Buraya Kızıl Ordu'dan, partizanlardan, fabrika ve çiftliklerdeki şok birliklerinden, bilim ve sanat çevrelerinden temsilciler katıldılar.

Büyük Vatandaş Harbi'ne katılmışlar arasından 35 milyon kişi çeşitli madalyalar, ödüller kazandı. 22 milyon şehidin verildiği bir savaşta, 35 milyon kişinin ödüllendirilmesi çok doğaldı. Bu arada Josef Stalin'e de iki kez Zafer Nişanı verildi.

Sovyet halkı her türlü kutlamayı, ödülü, madalyayı hak etmişti. Sovyetler'in müttefikleri, hem bıraktılar savaşı Sovyetler kazansın, hem de savaşı Sovyetler kazandı izlenimini kırmak için savaşın sonunda epey çaba harcadılar. Ama bu çabalar boşunaydı, başaramadılar.

Dünya halkları Sovyetler Birliği'ni, Kızıl Ordu'yu, "Jo Amca" Stalin'i derin bir sevgiyle bağrına basmış coşkusuyla selamlıyordu. Sovyet sevgisi o denli yaygınlaşmıştı ki, burjuvazi ciddi bir korku duymaya başladı ve bu korkuyla da soğuk savaş başladı. Ancak soğuk savaşın Sovyet halkıyla dünya halkları arasına soktuğu soğukluk geçicidir. Dünya işçi sınıfının ve halklarının ortak devrimci çıkarları ise kalıcıdır. Dünya devrimi, sıcak-soğuk savaşlarıyla burjuvaziyi ezecek, dünya halkları bir daha ayrılmamacasına onun kızıl ırmağında birleşecektir.

Büyük zaferin 40. yıldönümünde Sovyetler'e bin selam!